

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

III. De Christo Homine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

Gen. I. Dixit Deus; Faciamus hominem ad imaginem. Gen. 3. Ecce Adam quasi vnus ex Nobis factus est. Gen. II. Venite descendamus, & confundamus linguam eorum. Ioan. 14. Ego & Pater ad eum veniemus, & mansionem faciemus.

3. Scriptura, de Deo loquens, ternario numero gaudet: Vt Ego sum, qui sum; qui est, misit me ad vos. Exo. 3. Ibid. Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob. Deut. 6. Dominus Deus Dominus vnus est. &c. Vide Bell. l. 2. de Christo c. 6.

II. HÆRESIARCH. Mahumetis vox est: Azorata 27. Deus substantia est necessariò existens; cui impossibile est, vt Essentiam aliunde mutetur.

CALVINI VOX est, Inst. l. 1. c. 13. §. 23. Quomodo Creator est Christus, si qui omnibus Esse dat, non erit à seipso; sed aliunde Essentiam mutuabitur. Vix ouo conformius ouum est.

PAPISTA. Longè secus S. Patres, Hilarius l. 4. de Trinit. Nihil, nisi natum, habet Filius, id est, ait Aug. tract. 31. in Ioan. Quicquid est Filius, de illo est, cuius est Filius, Ideo Dominum IESVM dicimus Deum de Deo. Secus à Caluino concilia. Secus S. Biblia. Vide Luthero-cal. q. 21.

III. DE CHRISTO HOMINE.

QVÆSTIO IX.

An Luthero-caluiniani sint Nestoriani?

I. HÆRESIARCH. Cherintus, Apostolorum erate, IESVM separauit à Christo; vt purum hominẽ ex Ioseph & Maria natum; in quem dum baptizabatur, specie columbæ, descendit Christus. Ita apud Irenæum l. 1. c. 23.

Dei PELAGIANI quidam, ait Cassianus l. 1. c. 6. de

Incar. docuerunt, Natum merum Hominem, sed meritis, anno ætatis 30. Christum factum: post passionem suis item meritis factum Deum: Similiter que alios suis posse viribus bene beatèque viuere, atque beati.

APOLLINARIS sub annum 378 Diuinitatem Christi anima loco fuisse confinxit: quod humana careret anima. Bzou. anno 349. §. 5.

NESTORIUS, sub annum 429. Patriarcha Constantinopolitanus, innouauit idem; ad deus; Christum non solum Naturam, sed & Personam humanam assumptam; at proinde Mariam solam esse Xpistotocor, non diotocor; & trinitatem, passionem, &c. ascensionem Homini soli tribuendam.

POTIO VNIONEM Christi cum Lei Filio factam postea fingebat quadrifariam, teste Euaris lib. 1. c. 1. &c. & Theodoret. l. 4. her. fabul. (Qui principio & Nestorianus contra Cyrillum scripsit; sed resipuit in Conc. Chalcedonensi A. 451.)

1. Per in habitationem Dei in Christo, vt tempore voluntate Dei: Vt vir & mulier duæ personæ sunt, vna tamen caro: ita Christus est Deus.

3. Per Operationem qua Deus utebatur homini Christo in miraculis patrandis.

4. Per Participationem: qua Verbum Christo in petiuit Nomen Filii Dei, Dignitatem, vt adoratum Vt imagines afficiuntur Nominibus Sanctorum & Honoribus.

LUTHERVS in Conc. de Nat. Dom. Imperi quidam Christum Hominem Omnipotentem facere. Ab ea tamen abiuit sententia in contrarietate Eutychianam. De qua questus Beza lib. contra theses Andr. Smidlini; Germania, ait, totiusque mundi peccata fecerunt, quod Lutherus in ea sententia non perseverauerit.

2. Nic. Selneccerus epist. ad Wirtemb. Dicere; Humana in Christo natura non est omnipotens; blasphemum est.

3. Realem Attributorum communicationem docent Lutherani; Verbalem Caluinista. Pater in Luthero-cal. q. 24. 25. Et eam fieri velle accidentaliter ex Vnione naturarum, At hoc Nestorianum est.

Caluinianum istud Bezæ lib. contra Westphalum: Deus per Omnipotentiam suam non potest constitutere Corpus Christi in pluribus locis. Sed de Omnipotentia Christi vide Luthero-c. p. 1. q. 14.

CALVINVS Inst. l. 1. c. 13 §. 9. perpetuò distinguit Duas in Christo Personas, Vnam Filii Dei

alteram Mediatoris: Aut in excusabili Equi-
uocatione ludit in nomine, *Persona Mediatoris*,
non Substantiam, sed Qualitatem intelligen-
do, siue Officium, non Hominem. Et tamen
ibid. §. 6. fatetur: *Personam voco Substantiam*, sc. in-
communicabilem. Ibid. §. 13. ait. *Respondeo; Dei
esse Filium: Quia Sermo est à Patre ante secula geni-
tus: nondum enim de Mediatoris Persona nobis sermo
est.*

2. Clarissimè verò BRENTIUS, lib. de Maieft.
Hominis Christi, per sepe repetit; *Filium Dei ef-
se in filio Maria*. Similia Smidelinus in Theisibus.

3. Egid. Hunnius in Papismis Calvinisticis
ex Ioachimo Vadiano recitat ista: *Christus Duas
habet Personas: Vnam, quæ est Verbum: alteram quæ
est Christus*. Docetque porro ibid. è Calvinista-
rum sententia Trinitatem Personis constare
quaternis; & vnâ in super Creaturâ.

4. BEZA in respons. ad Brentij argum. de om-
ni præ. ait: *Personaliter Christus Homo à Deo di-
stinctus est: & Duas in illo sunt Vniones Hypostaticæ:
Vna inter Corpus & animam: altera, inter Verbum &
hominem*. Admonuit hominem erroris Smide-
linus; Sed is, iactato in aera brachio, spreuit.
Postea Beza lib. de hypostatica duarum in Chri-
sto naturarum vnione, pag. 64. de plano con-
fiteatur: *Semper se duas Vniones hypostaticas in Chri-
sto ponere.*

Idem vt ab Omnipotentia Dei abhorrerit,
Vide in mea *Genes. Luthero. c. p. 1. q. 16.*

Istud tamen hic te memorem monuerim:
Bezam & Brentium consentire quidem in dua-
rum assertionem Personarum: & dissidere in Eut-
ychianismo. Nam Naturam Vtramque Bren-
tio placet esse Diuinam, reclamante Beza. De
quo vide in *Luthero. c. q. 23.* Et hic subiuncto zy-
timate.

PAPISTA. I. Quæ superius pro
Christo vero Deo, æquali Patri attuli-
mus contra novos Samosatenos & A-
rianos; par robur habent & aduersum
Nestorianos.

2. Scripturæ docent, in Christo Per-
sonam esse vnâ, Naturas duas. Vide

Antichristum meum p. 1. q. 8. Deinde Ro.
8. *Qui proprio Filio non pepercit; sed pro no-
bis omnibus tradidit illum*, in Humana na-
tura. Rom. 9. *In quibus est Christus secun-
dum carnem; qui est super omnia DEVS bene-
dictus in secula*. Phil. 2. *Qui cum in forma
Dei esset. &c. ex inaniuit se formam serui acci-
piens*. 1. Cor. 2. *Si cognouissent, nunquam Do-
minum gloria crucifixissent*. 1. Cor. 8. *VNVS
Dominus IESVS, per quem omnia*, Ioan. 1.
facta sunt. Ergo natus ex Maria & Deo
Patre VNVS est in Persona, &c.

RESPONDENT Nestoriani: IESVM esse Dei
Filium, & Vnum habitatione, voluntate, o-
peratione, participatione; non Persona.

AT Cherinthus idem aiebat, & ta-
men de eo, 1. Ioan. 2. *Quis est mendax, nisi
qui negat, quoniam IESVS est Christus?* 1. Io-
an. 4. *Omnis spiritus, qui soluit IESVM, ex
Deo non est; & hic est antichristus.*

3. Quam Vnionem quadruplicem
tribuunt Christo; conuenit & cæteris
Sanctis. Vide *Bell. l. 3. de Christo c. 6.*

4. Sic & Concilia definiunt; Patres-
que SS. conspirant.

5. Demum, quomodo Deus erit Lu-
thero; qui Omnipotens non sit? Vide
omnino *D. Tho. p. 3. q. 13.*

QVÆSTIO X.

An Lutherani sint Eutychiani?

HÆRESIARCH. MANES seu Manichæus, sub
annum 276. veram Christi Humanitatem abne-
gabat; Autorem scutus VALENTINUM, portenta hæ-
resium fundentem. *Bezauius anno 142. §. 9.* Demum
EUTYCHES Archimandrita, sub annum 448. dogma-
tizauit ista.

1. In Christo post Incarnationem Vnam solam
fuisse naturam Rebutraliter defendi non posse, V-
num esse Christum, & non duos, contra Nestorium.

2. Vnam factam conuersione Diuinitatis in car-
nem:

nem: Quia Ioan. 1. *Verbum caro factum est: Sicut aqua vinum factum est, id est, conuersa in vinum.*

3. Diuinitatem verbi natam, passam, mortuam. &c. Rebutur aliter refelli Nestorium posse; negantem, Deum natum passum. &c.

4. Christi carnem non in veram carnem vertisse, sed in app. rentem & phantasticam; vt Verbum simularit se hominem natum, passum. &c. Ideoque nec eiusdem speciei esse cum nostra, carnem Christi. Rebutur indignum Deo, Deum nasci, pati, mori. &c.

LUTHERANIAM hæresin innouarunt; teste Staphilo, l. de Concord. discipulorum Lutheri. Vt Gasp. Svvenckfeldius & Andreas Mulculus. &c. Vide Luthero-c. p. 1. q. 23.

PAPISTA. Docenda breuiter contraria prædictis.

1. Duæ in sunt Christo naturæ. Act. 20. *Spiritus Sanctus posuit vos regere Ecclesiam Dei; quam acquisiuit Sanguine suo.*

At Deus est Spiritus, carens sanguine: ergo assumpsit naturæ spiritali sanguineam. Rom. 9. *Patres, ex quibus est Christus secundum carnem. en naturam humanam: qui est super omnia Deus: en diuinam. Phil. 2. Cum in forma Dei esset, serui formam a cepit.*

Sanctus Vigilius libr. 2. *Mirum est cur timeant quidam dicere duas Naturas, cum Paulus dicat duas formas.*

2. Ex naturæ non sūt inuicē conuersæ. Quia Scriptura dicit Deum immortalem immutabilem, &c. Matth. 3. *Ego Dominus, & non mutor. Iac. 1. Apud quem non est transmutatio. 1. Tim. 1. Qui solus habet immortalitatem.*

3. Diuinitas non est nata, passa. &c. Quia Scripturæ aiunt Christum in tempore natum, passum. &c. adduntque, secundum carnem. Rom. 1. & 9. 1. Pet. 3. 4. *Christo in carne passæ. &c.* Et tamen Lutherani quidam Deitatem passam blasphemant, contra etiam S. Patres. Bell. l. 3. de Christo c. 3.

4. Christus verè, non simulatoriè, passus est. Mat. 1. *Maria peperit Filium suum primogenitum: homo hominem verus verum, eiusdè secum speciei. Et scripturæ appellant Christum filium hominis ante & post resurrectionem. Sique non vere esset passus. &c. nec vere nos redempti foremus. &c.* Plura vide in meo Luthero-cal. p. 1. q. 23. & in Antichristo. q. 8.

5. Denique Lutherani vel sūt Eutychiani, vel Nestoriani; aut hybrides & monstrum ex utrisque. Nam cum duo doceant: 1. *Christi Carnem Diuinitatis esse præditam Attributis*, præsertim Omnipresentiâ. 2. Hypostaticam Vnionem consisterent volunt in Communicatione diuinorum Attributorum facta Humanitati. Iam ex his ita ratiocinor. Attributa ea coniuncta volunt Humanitati aut Essentialiter: Tunc ea Humanitas fiet eadem cum Diuinitate: Et ita sūt Eutychiani; aut Accidentaliter: Tunc distinctæ erunt Personæ Dei & Hominis; vnaque erit alia per accidentalem inhabitationem: &c. Et ita aptè Nestoriani sūt Lutherani. Quicquid id est, (reor utriusque) Caluiniani abhorrent ab Eutychianis; repugnantque sæuiter Lutheranis: vt liquet hic & in Antiluthero cal. meo c. 2.

QVÆSTIO XI.

Num qua laborarit Ignorantiâ Christus?

HÆRESIARCHI. NICOLAITÆ octi sub annu 168. ab portentosa infames libidine, vt in partem apud eos infamiam vniuersum traherent nomen Christianum; sed cogniti demum ac perosi, misso Nicolaitarum nomine, pulcherrimum ab scientia nomen arrogarunt sibi Gnosticorum; qui ceteris in

fabu-

QVÆSTIO XII.

*An Christus sit verus Deus? an verus Homo?
Idemque Adorandus?*

I. HÆRESIARCH. PHOTINVS Sirmianus Episcopus, apud Bzouium in Annalibus, anno 342. §. 10. docet; & anno 357. damnatur docuisse; quod Christus Filius Dei esset nudus Homo; Nec ante B. V. Mariam fuisse; Sed tunc esse Christus cepisset, postquam Sp. Sanctus super eum visus apparuisset.

LVTHERVS, Christum Dei virtutem & Instrumentum, non Deum vult appellari. Erasmi regula est: Quoties DEVS absolute in Scriptura ponitur, solum intelligi Patrem; Filius vbi Deus dicitur, eas gnomas aliò interpretatur, quam de Christo. &c.

CALVINISTIS Christus non aliter Christus est Deus, quàm Socrates. &c. Vide in meo *Luthero-c.p. 1. q. 81.*

PAPISTA. Actum non agamus; neque huc, demonstrata superius, q. 3. &c. repetamus. Clarè satis ac dilertè in Symbolum S. Athanasii proficitur Vniuersitas Ecclesiæ: *Perfectus Deus, perfectus Homo. Qui licet Deus sit & homo; non duorum amen, sed vnus est Christus. Vnus non Conuersione Diuinitatis in carnem; sed assumptione Humanitatis in Deum. Vnus omnino non Confusione substantia, sed Vnitate Persona.*

II HÆRESIARCH. SABELLIVS s. b. annum 260. §. 11. apud Bzouium docuit, cum Iudæis vnã in Deitate Personam esse; tunc verò nomina diuersos solū Deitatis effectus denotare. Vnde necessariò, sicut & Iudæi, tantum non adorandum, vt nec agnosendum esse Christum, consequbatur. Atque id de plano aiebant APOLLINARISTÆ apud Bzouium anno 373. §. 2.

LVTHERANIS plura pene suppetunt argumenta non inuocandi Christum, ac penè tantum non etiam Trinitatem ipsam; quam vt veram cum patria doceant adorandum esse.

Y 3 CAL.

fabulis suis, *Irenæo teste lib. 1. cap. 13.* Christum alphabetarium confinxere puellum, pariter cæteris ignorantem & tabulam rasam.

1. PHOTINVS Sirmij Episcopus Christum merum hominem fuisse docuit, obnoxium ignorantie: eum Constantinus edictis coercuit anno 342. §. 10. apud Bzou. Anno 357. Ariani eum proferunt docentem, Iesum tunc capisse fieri Christum: cum super eum colu. b. a. v. f. nec ante B. Mariam eum exitisse. Cuius id eo f. quæces dicti sunt Homuncista.

2. AGNO. TAE sub annum 535. §. 8. apud Bzou. exortit, Christum ignorantie argueb. n. signauitque timoribus.

LVTHERO-CALVINISTÆ eadem in hæresim nouata nihil ab eis abeunt: vt videre est in meo *Luthero-c.p. 1. q. 28.*

PAPISTA. Sacra eos Pagina refutat: ceu meus docet *Antichristus, q. 10.*

2. Deim & S. Patres horum maiores olim instabiles condemnarunt; vindi cata Christi Scientiã. Vt S. Ambr. lib. 5. de fide. c. 8. Et S. Greg. Nazian. Orat. in Basilium. *Proficiebat, non vt incrementum acciperet; cum ab initio gratiã sapientiaque absolutus esset; sed quod hæc hominibus ignitis paulatim apparerent.* S. Hier. in Ier. 31. *Mulier circumdabit virum; ait: Qui iuxta incrementa quidem at atis per vagitus & infantiam proficere viaabitur: sed perfectus vir in utero Virginis continebitur.*

3. Diuinè, vt omnia, & *Tho. 3. q. 9.* In Christo fuerunt thesauri sapientiæ & scientiæ Dei, Beata, I. f. x. & Acquisitæ.

1. Beatam in cognitione Dei. Quia Ioan. 8. *Scio eum, & sermonem eius seruo.*

2. Infusam. Quia Col. 2. *In quo sunt omnes thesauri. &c.*

3. Experimentalem: Quia Heb. 5. *Cum esset Filius Dei, didicit ex his, que passus est, obedientiam, Glossa, id est, expertus est.* Hæc porro tribus q. 10. 11. 12. exequitur luculente: & ex illo meus *Luthero-cal. 28. 29. 30.*

CALVINISTÆ minus tribuunt diuini honoris Christo; vt nec vel intentionem velint ab comprecantibus ad IESVM conuerti. Vide in *Luthero-c. p. 1. q. 34.*

PAPISTA. Procluis illa sequitur sponte ex impietate impietas; vt adorandum negent IESVM, qui Deum esse negarunt IESVM; qui ægrè Trinitatem ferunt; quique Personarum malunt Naturarumque Confusionem, quam orthodoxam Distinctionem.

1. *Fides autem Catholica hæc est, vt Vnitatem in Trinitate, & Trinitatem in Vnitate VENEREMVR.* Ita Symb. Athan.

2. Ergo Heb. 9. *Dices Deus, vt adorent eum IESVM omnes Angeli Dei.*

3. Et ipsi acclamabant Animalia quatuor, Apoc. 4. *Sanctus, Sanctus, S. &c. qui erat, & qui est, & qui venturus est, sc. iudicare viuos & mortuos IESVS Christus.* Apoc. 5. *Audiu dicentes sedenti in throno & Agno: Benedictio. &c. Et XXIV. Seniores ceciderunt in facies suas, & adorauerunt Videntem in faculi.* Phil. 2. *in Nomine IESV omne genuflectetur.* &c. Vide *Luthero-c. p. 1. q. 34.* Et in *Antichristo p. 1. q.*

III. HÆRESIARCH. MARCION Ponticus ob stuprum à suo patre eiectus ex ecclesia ad Cerdonem archiepiscopus confugiens ait, teste Episcopo h. hæ. 51. *Mittam fissuram in Ecclesiam in æternum.* Cum Cerdone igitur, apud Tertull. lib. de præscrip. c. 51. Dei Filium in substantia carnis venisse negabat, sed in phantasmate solo; nec verè, sed quasi natum de Virgine, quasi passum: animarum, non corporum fore resurrectionem prædicabat. At Marcion sub annum 146. apud Byzantium, istis infundiora blasphemabat, Veteris Testam. repudiator, Noë mutilator, &c. S. Polycarpus ei sciscitanti: *Cognoscis nos?* respondit: *Novi te primogenitum Sathanæ.*

CERINTHVS, anno 60. §. 4. apud Byzantium, Christum verum Deum esse negabat, sed merum hominem affirmabat.

LUTHERANI, verum esse hominem Christum profitentur semiore:

CALVINISTÆ obsecrare: obscurissimo A-

nabaptista. Vide in meo *Luthero-cal. par. 1. quæst. 35.*

PAPISTA. I. Christus verus Deus, & verus Homo promittitur, Gen. 3. *Inimicitias ponam inter te & mulierem; & sementuum, & semen illius. Et tu insidiaberis calcaneo illius, ipse autem conteret caput tuum.*

1. Abrahæ; Gen. 22. *Benedicentur in Semine Tuo omnes gentes.* Deut. 18. *Propheetam suscitabo eis de medio fratrum suorum, similem tui.* &c.

2. Missus datur: Ioan. 1. *Verbum Caro factum est.* Rom. 8. *Deus Filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, de peccato damnauit peccatum in carne.* Quare 1. Tim. 3. *Manifestè magnum est pietatis Sacramentum, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in spiritu.* &c.

3. Homo conceptus, & natus est, Mat. 1. Luc. 1. & circumcisus, Luc. 2. Cuius & humana docetur genealogia. Mat. 1. Dumque moreretur, Centurio exclamauit, Mar. 15. *Verè hic Homo Filius Dei erat.* &c. Itaque Apoc. 5. *Dignus est Agnus, qui occisus est accipere Virtutem, & Diuinitatem.* &c. Idem c. 13. Plura, vbi supra.

QVÆSTIO XIII.

An B. V. Maria verè Mater Christi facta per manus Virgo?

HÆRESIARCH. I. SIMON Magus, Basilides & CERINTHVS, apud Byzantium anno 60. §. 1. diuidentes Christum à IESV, Dei Genetricem Mariam, Matrem fuisse IESV, non autem Christi, comminiscerentur: solumque IESVM crucifixum. Christo se in Simonem Cyrenæum transformante, aut certè fictoribus subtrahente Testibus Irenæo l. 1. c. 20. 11. Epiph. hæ. 16. 24. Theodorato l. 2. hæ. fabul. c. 4. Ignatio episc. 8.

2. NASTERIVS è contra, sub annum 428. §. 7. Eandem esse *Storvæus* abnegabat, solum *Teodoretus* affirmans: teste Theodorato l. 65.

3. APOLLINARIS verò ante hunc, anno 373 § 4. auctor Antidico natiuitatum, teste Theod. bar. fab. l. 4. iactantium in Arabia, V. Mariã post verbi genituram, Iosepho on'fucuisse.

4. IOVINIANVS, c. monasterio Mediolanensi apostata, ait Hieron. l. apud Bzouium anno 382. §. 6. luxu deditus nuptias Virginitati æquabat: & cum Helvidio Deiparam post partum cum Iosepho coiuisse blasphemabant. Vtrumque verò S. Hieronymus stylo suo confixit ac iugulauit.

HERONITIS eandem tribuit hæresin S. Aug. 10. 6. l. de hæ. c. 8. 10. qui Christum purum hominem utroque de sexu natum fabulabantur.

LUTHERANI, præsertim Vbiquistæ, Mariam Virginem nec solam vtero gestasse Christum; nec ideo multum honoris ei tribuunt: quin virum admisisse post partum credi non valde veitant.

CALVINISTÆ similia; de vtriusque videre est testata in meo Luthero. c. 9. 37. 38.

PAPISTA. Non ego hic maria SS. Patriū ingrediar: sed tē ipsam breuissime totā ex S. Thoma. 3. q. 28. perstringā. Isa. 7. Ecce VIRGO concipiet: ob quadruplicem conuenientiam.

1. Quia Diuini Patris reuerentiam ad patrem carnalem transferri non debebat.

2. Verbum omne in mente absque mentis corruptione concipiatur; potius Dei Verbum concipi oportuit ac edi absque vteri virginalis corruptione.

3. Quia Christi Humanitas in peccato concipi nascique non debuit, quæ tollere peccatum venit.

4. August. l. de Virginit. c. 6. Oportebat Caput nostrum insigni miraculo, secundum corpus, nasci de Virgine; ut significaret membra sua de Virgine Ecclesia secundum spiritum nascitura.

2. D. Th. 1b. a. 2. In partu Virgo permansit. Conc. Ephe. Natura post partum nescit ulterius virginitatem: Gratia vero & patientem ostendit, & matrem fecit, & virgi-

nitati non nocuit. Isa. 7. Virgo pariet filium: Sicut conceptum mente editur Verbum absque mentis corruptione. Aug. serm. 6. de Nat. Dom. Fas non erat, ut per eius aduentum violaretur integritas; qui venerat sanare corrupta.

3. Virgo post partum. Ibid. a. 3. Iuxta Ezech. 46. Porta hæc clausa erit, & non aperietur, & vir non transibit per eam; quoniam Dominus Deus Israel ingressus est per eam. De qua S. Aug. serm. 14. de Nat. Dom. Quid est porta in domo Domini semper clausa, nisi quod Maria semper erit intacta? Et quid est; Homo non trans. per eam: nisi quod Ioseph non cognoscat eam: Quid est, clausa erit; nisi quod Maria Virgo est ante partum, Virgo in partu, Virgo post partum?

4. Et quidem, ait Aug. lib. de Virginit. c. 4. Annuncianti Angelo Maria respondit: Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Quod profecto non diceret, nisi prius se Virginem Deo conuisset.

QVÆSTIO XIV.

Quo sit cultus genere veneranda Maria?

HÆRESIARCH. Dicitur quæstione superiore hæresiarchæ, inimici Virginitatis ac Deiparente hæresianæ; eiusdem quoque honoris insectatores infesti extiterunt. Inprimis verò Nestoriani, Helvidius, Iovinianus, & Copronymus, &c.

LUTHERO-CALVINIANI, (præter ea, quæ in nostro Luthero-cal. p. l. q. 38. recitauimus) pugnaverunt contra me verbis m. ndacij, Pl. 149. Acuerunt linguas suas sicut serpentes. Præsertim Lutherus in Postillam conc. Nat. Maria. Brentius in Catech. ad 1. præcep. Catholicos, de primo Decalogi violato per Mariæ cultum, accusat; ac eum ad idololatricæ scelus transfert.

Melanchton in respon. ad Clerum Colon. dam.

damnatis olim Collyridianis nos adnumerat. Narrat, ait, Epiphanius sua aetate mulieres in Syria statuam Mariæ circumtulisse, & ei liba obtulisse. Quem morem inter hereses recenset, oppressum autoritate Episcoporum: quod esset ethnici furoris imitatio. Nunc magna pietas ducitur colere Mariam, inuocare, donaria libenter cumulare.

CALVINVS in Ioan. c. 2. v. 4. Quid mihi & tibi mulier, sic alloquitur, ut perpetuam seculis omnibus doctrinam tradat, ne immodicus matris honor Diuinam suam gloriam obscuret. Porro quam necessaria haec admonitio fuerit, ex crasis sedisque superstitionibus, quae postea secuta sunt, plus satis notum est. Facta est enim Maria Regina caeli, spes, vita & mundi salus. &c. Vide in Mendace Antipap. p. 1. q. 3.

PAPISTA. Quanto honorificentius Machomet in Alchorano c. 25. Azorata 5? Nullus nascitur de filijs Adam, quem non tangat Sathan, praeter Mariam & eius Filium.

2. LUTHERVS, quam vituperat, laudat eandem, in Comment. in Matt. Eo ipso, ait, quod Maria Mater Dei est facta, tam ingentia ei dona sunt data, ut superent captum cuiuscuiusque. Hinc enim omnis hinc ac beatitudo prouenit, ut in uniuerso genere humano unica persona superior sit cunctis, cui nemo par sit: Quod cum caelesti Patre Filium habeat communem.

Ibidem in illud, Fecit mihi magna, &c. Talis ac tantus honor in hac Matris nomenclatura continetur, ut maior a nemo de illa predicare possit, etsi tot linguas habeat, quot flores terra, stellas caelum. &c.

3. CALVINVS in Harmon. Luc. c. 1. Hodie celebrari nequit allata nobis per Christum benedictio, quin simul occurrat, quam honorifice Mariam ornauerit Deus, qui Unigeniti Filij sui Matrem esse voluit. Felix Maria, quae promissionem Dei amplexa, sibi, toti que mundo Salutem concepit ac peperit.

4. BUCERVS in exposit. c. 1. Mat. Pius animus de Maria Vase tam sancto atque electo, ut Christum nobis pareret, non nisi sanctissima cogitabit.

Hisque ampliora Bullingerus in ferm. de B. V. Maria. Tanta vis virtutis est Marianae, ut tanta veritatis quae vel ab inuitis, etiam haereticis, extorqueatur in suam ipsorum confusionem atque confusionem!

EGO tamen ipsi hic pauca repenam.

1. Tenemus primum Decalogi; neque tamen honori Dei per Deiparae Sanctorumque cultum derogamus quicquam, quin eo amplius adijciamus; dum per honoratissimam a Deo, in Deum Deiparae transmittimus honorem. Quippe Rom. 2. Gloria & honor omni homini operanti bonum: quanto magis Deiparae:

2. Alienos illi colebant deos, qui dicebant, Ierem. 44. Faciamus vota nostra, quae uouimus, ut sacrificemus Reginae caeli, Luthero sc. & libemus ei libamina. Sicut Collyridiani panes, tortulas Mariae, ceu Deae, per seculum idololatriae, libabant. Quae nobis impietatem Melancton per calumniam imponit, &c.

Vide Bouij conc. 1. & 19. in salue Reg. diu. fertissime ac solide plura.

Manet istud: Sola Deo soli Latris hyperdulia Humanitati Christi, Virginitate Matris Sanctis caeteris Dulia debetur.

Plura forte alibi, cum de Sanctorum cultu dispiciemus. Quamquam copiosa cum breuitate, plurima paucis sum excutis hac super re & causa. in mea Clauui praedicandi Rosarium lib. 1. c. 13. 14. 15. quod Lectorem remitto. Nunc ad Christum reuertamur.

QVÆSTIO XV.

An Christus uerè sit in Corpore uero passus?

Huc

Huc faciunt quæstiones supra 12. an Christus verus Homo: & 13. an Deipara verè Christi Mater sit. Quare isthic productos hæresiarchas hic in scenam reducere nil attinet. Nam qui Christum verum fuisse Hominem negarunt; qui merù affirmarunt: qui B. Mariam Christiparam, non Deiparam, audire debere voluerunt: iidem quoque verè passum abnegarunt Christum.

Uel sunt Simoniani, Basilidiani, Cerinthiani, Nicolaita, Ebionita, Apollinarista, Gnostici, Marcionita, Photiniani, Nestoriani, Eutychiani, Sabelliani, Iouinianista, Heluidiani, &c. Prò monstra!

LUTHERO-CALVINISTAS verò nostros istorum esse, quam videri similes voluisse, satis ostendi in meo *Luthero-cal.* q. 35., 6. 41. quo Lectorem voco.

PAPISTA. Quod infelici æuo superiore tot è, nescio quo, lernæo lacu, lethæoue stagno enatæ extitere hæreses, hodieque limphatæ furenter infaniunt in mundo nihil sano; quæ *Veritatem presentia Corporis ac Sanguinis Domini in SS. Eucharistia* negantes eam, tota vi oppugnarent; reor hic faciè cuique liquere, vnde tanti erroris, an furoris, manarit origo.

Nimirum *Veritatem in Persona Corporis Domini, ac vel Hominis, vel Dei, è Maria Virgine nati, passique Redemptoris*, minimè satis credebant.

Neque tamen damnatarum olim hæresium vulgò profiteri apertam impietatem ausi, quòd aures Christianæ ab tanta blasphemiarum immanitate abhorrent.

Eandem autem ipsissimam *VERITATEM Hominis Dei Christi in Eucharis-*

stia Neophyti hæretici & negarunt, & impugnarunt, & blasphemarunt; quam præsci illi hæresiarchæ *in Persona Domini* abnegauerant.

Nimirum hoc orbi deerat Christiano, vt sicut Maiores ipsorum circa Personam Christi excidentes, hæresiarcharum sibi nomen inuenerunt; sic Nouatores nostri circa Eucharistiam naufragantes apostatæ, novos sese facerent hæresiarchas.

Et facti sunt: heu nobis; væ illis!

Atque vt prædictorum nomina portentorum declinarent, tot retrò sæculis condemnata & exosa; sua istis nouitia adiecerunt nominibus tenus Nouatores; at rebus ipsis præscorum Renouatores errorum.

QVOS equidem sat superque refutasse arbitror; fontes eorum atque progenitores archihæreticos appellasse de Nomine; de Re ac hæresi reuelasse; de Anathematizatione publicis ac communibus Christiani orbis vniuersi suffragijs atque sententiis facta, conuictos demonstrasse. Accedit, quòd supra *question. 12. & 13. & in Luthero-caluin. question. 35. 36. 41.* nostratum hæreticorum reddiderim sententias; ac simul antidota subiecerim sana accerta.

Neque hic alia ab istis adicere plura finit propositum breuitatis.

* * *